

خیلی‌ها با دیدن این برنامه مسلمان شدند

گفت‌وگو با عباس موزون، مجری برنامه پربیننده «زندگی پس از زندگی»

گفت‌وگو
پریسانوری
روزنامه‌نگار

بر اساس نظرسنجی صداوسیما، هر ۴ فصل برنامه «زندگی پس از زندگی» که در سال‌های اخیر از شبکه ۴ سیما پخش شد، به دلیل محتوا و نگاه متفاوتش به مقوله فراماده و حیات پس از مرگ، با اقبال بسیاری از سوی بینندگان و منتقدان مواجه بود. براساس این نظرسنجی فصل اول برنامه رکورد پربیننده‌ترین برنامه شبکه ۴ را از بدو تأسیس شکست و فصل‌های دوم تا چهارم هم در صدر برنامه‌های پرمخاطب سیما قرار گرفت. از عباس موزون، مجری برنامه که تهیه‌کنندگی، تحقیق و پژوهش آن را هم برعهده دارد و این روزها مشغول آماده‌سازی پنجمین فصل از برنامه است، درباره روند شکل‌گیری و چالش‌های ساخت این برنامه پرسیده‌ایم.

کلید زدن و ساخت چنین کاری آن هم بدون تجربه قبلی چالش برانگیز نبود؟

در ابتدای ساخت برنامه چالش‌ها یک شکل بود و در ادامه روند دیگری پیدا کرد. ابتدا چون برنامه شناخته‌شده نبود افرادی که تجربه‌شان را می‌گفتند نگران بودند که به دیوانگی، توهم و دروغ‌گویی متهم شوند. حتی یکی از آنها در مراقبت پرواز کار می‌کرد، اگر تجربه‌اش را در برنامه می‌گفت اجازه کار در آن پست حساس را نمی‌دادند و به نوعی از کار اخراج می‌شد. بخش دیگر چالش‌های راضی کردن خانواده تجربه‌گران بود. چالش سوم این بود که بعد از بازگو کردن تجربه‌شان گاهی روابط خانوادگی‌شان بهم می‌خورد. مثلا یکی می‌گفت «من وقتی از بدمن بیرون رفته متوجه شدم که فلانی در فامیل چه کار بدی انجام داده یا متوجه شدم در دعوی آبرودار حق با برادری بوده که به ناحق محکوم شده...» بیان این تجربه‌ها در درس‌ساز ولی حل‌شدنی بود. به آنها می‌گفتیم اسم و مشخصات این افراد را نیاورید. مثلا نگویید پسر عمی... بگویید یک شخصی در فامیل ما که تنش را نباشد. چالش دیگر این بود که برخی از تجربه‌گران اعتقاد داشتند تجربه‌شان در قالب کلمات نمی‌گنجد و هر چیزی از تجربه‌شان بگویند، آن را مخدوش می‌کنند. می‌گفتند وقتی می‌گویم «رتبه فکر می‌کنید رنگ‌های معمولی را می‌گویم و فکر می‌کنیم فلان چیز را دیدیم فکر می‌کنید دیدن معمولی است، در صورتی که با آن چیزی که شما با چشم سر می‌بینید بسیار متفاوت است...» چالش بعدی که در فصل اول با آن درگیر بودیم این بود که هیچ‌کس و در هیچ‌کجا ما را همراهی نمی‌کرد. استودیو و مجوز فیلمبرداری نداشتیم و نمی‌توانستیم در خیابان هم فیلم بگیریم چون می‌گفتند «برای کی و کجا داری فیلم می‌گیری؟»... در کنار چالش‌های مالی، بخش دیگر چالش‌ها مربوط به مقاومت پزشکان و حوزه علمیه بود. آنها تقدما و پرش‌هایی داشتند که باید پاسخ داده می‌شد.

مثلا اینکه چالش‌ها

دی، دو تا نبوده است؟
اینکه اگر بخوام چالش‌ها را بیان کنم تا فردا صبح می‌توانم صحبت کنم؟ من فقط بخشی از آنها را بازگو کردم. مخاطبان برنامه چه افرادی بودند؟
مخاطبان ما ۴ دسته از افراد بودند. بخشی که آمادگی پذیرش این موضوعات را داشتند. مخاطبی که مردود گنگ بود و درباره این موضوع ابهام داشت و یک دسته هم مخاطبانی که از اساس مخالف موضوع بودند. آنچه کار را سخت می‌کرد این بود که من برای دفاع از این برنامه تنها بودم. نه مؤسسه و نه دانشگاهی و نه سازمانی بود که از کار دفاع کند و به‌تنهایی باید همه را قانع می‌کردم.

در فصل اول شما

به دنبال تجربه‌گران بودید و در فصل‌های بعدی که برنامه شناخته شده بود، تجربه‌گران برای روایت تجربه‌شان با شما تماس می‌گرفتند. روایت این افراد چطور صحت‌سنجی می‌شود؟
برای بررسی افراد و مصاحبه‌های اولیه یک تیم ۴ نفره به من کمک می‌کردند و افرادی که شاخص‌های اولیه را داشتند برای گفت‌وگو و صحت‌سنجی می‌شدند. صحت‌سنجی‌ها تلفیقی از سنجه پژوهشگران غربی است که در این حوزه با متخصصان نجوم، پزشکی، فیزیک، روانشناسی و... بیش از ۵۰ سال تحقیق کرده‌اند. من با کارشناسان این مؤسسات مرتبط بودم. صحت‌سنجی‌ها شامل ۷۰ سنجه بود که با تعدادی از اینها متن تجربه و با تعدادی خود تجربه‌گر بررسی می‌شد. ضمن اینکه ما با هر تجربه‌گر حداقل ۵ بار مصاحبه می‌کردیم که این گفت‌وگوها طی چندماه و به شیوه‌های مختلف انجام می‌شد.

۴ سال باروایت‌های شگفت‌انگیز

«زندگی پس از زندگی»، برنامه‌ای متفاوت درباره مرگ و عالم ماوراء است که ۴ فصل آن از ماه رمضان سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ در لحظات عرفانی افطار از شبکه ۴ سیما پخش شد. این برنامه روایت افرادی است که در تجربه‌های نزدیک به مرگ از کالبد جسم خارج شده و عالم برزخ را درک کرده و بازگشته‌اند. تهیه‌کنندگان این برنامه با سفر به نقاط مختلف ایران و جهان، مهمان روایت‌های شگفت‌انگیزی از تجربه‌گران عالم می‌شوند. هر فصل از این برنامه در ۳۰ و ۳۳ قسمت ۹۰ دقیقه‌ای تهیه‌کنندگی و اجرای عباس موزون در گروه ادب و هنر شبکه ۴ سیما تولید و پخش شده است.

پخش برنامه رسیدند. برای رسیدن به این ۲۸ گزین، ۶۳ نفر مصاحبه مقابل دوربین داشتند. در یک نگاه ساده‌شاید برداشت مخاطب این باشد که ما ۳۰ تجربه‌گر را انتخاب کرده‌ایم و ۳۰ گفت‌وگو گرفته‌ایم، اما در واقع ما با ۱۶۳ نفر مصاحبه کرده‌ایم! گاهی برای ضبط روایت شاهدان ناچار بودیم به چند شهر مختلف سفر کنیم و... اینها مخاطرات و پیچیدگی‌هایی است که مخاطب در نگاه اول متوجه آنها نیست.

این برنامه در زمان پخش و هفته‌ها پس از آن در محافل عمومی بازخوردها و مخالفان و موافقان بسیاری داشت. آنها را به یاد دارید؟

یک بازخورد آساری داریم و یک بازخورد تجربی. براساس اعلام سازمان در فصل یک برنامه به لطف خدا پربیننده‌ترین برنامه شبکه ۴ از تاریخ تأسیس این شبکه شد. فصل دوم پربیننده‌ترین برنامه ماه رمضان تلویزیون در بین برنامه‌های نمایشی و غیرنمایشی شد و برای نخستین‌بار مخاطبان یک برنامه گفت‌وگو محور از مخاطبان برنامه‌های نمایشی تلویزیون پیشی گرفت. فصل‌های سوم و چهارم هم جزو ۳ برنامه پربیننده تلویزیون شد. صرف‌نظر از آمار، بسیاری از افراد به من پیام می‌دادند که قصد خودکشی داشتند که با دیدن این برنامه منصرف شده‌اند. بین این افراد یک خانم روان‌شک بود که نوشته بود من وسایل خودکشی را آماده کرده بودم و می‌خواستم آن شب اقدام کنم که با دیدن برنامه شما منصرف شدم. در بحث مالی افراد زیادی اموالی را که از دیگران برده بودند پس دادند. یک مورد داشتیم که مردی بعد از ۲۱ سال پول را به صاحبش بازگردانده بود... و یا یک فردی بود که از یک صندوق قرض‌الحسنه وام گرفته و خانه‌اش را عوض کرده بود ولی آن وام را بعد از تسویه نکرده بود که بعد از دیدن برنامه ما آن را پس داده و حلالیت گرفته بود. ۴ خانواده غیرمسلمان با دیدن این برنامه اسلام آوردند و یا فرد ۷۲ ساله‌ای که تارک‌الصله بود، نماز خواندن را شروع کرد و افراد بسیاری که تصمیم گرفتند تا زنده‌اند از تیه‌شان را به مساوات تقسیم کنند و... بازخوردهای برنامه بسیار زیاد بود که بخشی از آنها در صفحه اینستاگرام به نام فراماده Zendegi.feedback.mosbat منتشر شده و همه می‌توانند آن را ببینند.

برنامه‌ها، به‌طور میانگین با چند تجربه‌گر گفت‌وگو کردید؟
در فصل چهارم تجربه‌های ابرازی بیش از ۲۰۰ تجربه‌گر بررسی شد و از این تعداد ۲۸ نفر به مرحله ضبط و

می‌شود؟
معاونت سیما موافقت کلی دارد ولی باید کارهای اداری‌اش انجام شود. در حال حاضر مشغول انجام پژوهش‌ها هستیم تا به‌محض انجام کارهای اداری این روند تسریع شود.

با توجه به ثابت بودن موضوع، فکر می‌کنید تا چه زمانی ساخت این برنامه می‌تواند ادامه‌دار باشد بدون اینکه به کلیشه و تکرار برسد؟
از فصل اول هر سال این نگرانی را داریم که به تکرار بیفتیم ولی همیشه تلاش می‌کنیم تحولاتی تقریبی در محتوا و تغییرات نسبی در فرم داشته باشیم که برنامه تازه‌گی خودش را حفظ کند و خدا را شکر در هر فصل رضایتمندی‌ها هم بیشتر شده است. اما در نهایت تلاش می‌شد پاسخ این سؤال را از خود کارگردان، تهیه‌کننده و مجری اصلی‌اش یعنی خدای متعال ببرسیم.

امدادهای غیبی خداوند را زیاد در این برنامه دیدم و گره‌هایی که به شکلی عجیب حین کار باز می‌شدند. کمک‌هایی که به‌کار می‌شد و یا حتی سوزدهایی که دوست داشتیم بیایند و بعد از اینکه نیامدند می‌دیدیم که چقدر خوب شد نیامدند. ما خودمان را رها کردیم و به دست خداوند سپردیم و دانما و روزانه از او می‌خواهیم مراقبمان باشد.

فیلم‌کده

روایت عاشورا در قاب سینما و تلویزیون

در سال‌های اخیر کارگردان‌ها و هنرمندان بسیاری به این مهم‌ترین واقعه زندگی شیعیان پرداخته و آن را در قالب فیلم، سریال، انیمیشن، نمایش و... به تصویر کشیده‌اند. در ادامه برخی از آثاری که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم واقعه عاشورا را دستمایه قرار داده‌اند، مرور می‌کنیم.

فیلم
سینمایی
رستاخیز

نویسنده: احمدرضا درویش

کارگردان: احمدرضا درویش

ژانر: درام تاریخی

بازیگران: آرش آصفی، پوریا پورسرخ، حسن پورشیرازی، فرهاد قائمیان، بابک حمیدیان و...

سال اکران: ۱۳۹۴

سال اکران آنلاین: ۱۴۰۰

این فیلم از زاویه نگاه بکیر (فرزند حر ابن یزید ریاحی) واقعه کربلا را روایت می‌کند. او اینستا همراه یزید است، اما به واسطه مأموریتی که دارد بارفتار و منش امام حسین (ع) آشنا می‌شود و در صف یاران او قرار می‌گیرد. فیلم از این منظر به قیام امام حسین (ع) و متن حوادث واقعه عاشورا می‌پردازد.

فیلم
سینمایی
روز واقعه

نویسنده: بهرام بیضایی

کارگردان: شهرام اسدی

ژانر: درام تاریخی

بازیگران: عزت‌الله انتظامی، جمشید مشایخی، محمدعلی کشاورز، مهدی فتحی، غایت یخسی، حمیده خیرآبادی، زاله علوی و...

سال اکران: ۱۳۳۴

فیلم «سورول زندگی عبدالله، جوان نصرانی تازه مسلمان شده‌ای است که پس از ده‌ها بار خواستگاری موفق می‌شود با ارحله دختر یکی از اشراف از دواج کند اما در روز عروسی خود، ندایی می‌شنود که کیست که مرا برای کند؟ عبدالله پس از چندبار شنیدن آن صدا، منقلب شده و مجلس عروسی را ترک می‌کند. او به جست‌وجوی صدا برمی‌آید و برادران متعصب عروس که ترک مجلس عروسی را به توهین به خود دانسته و در بی‌اش‌روان می‌شوند. عبدالله به تاخت‌بیبان‌ها طری می‌کند و خود را به صحرا می‌رساند و...

انیمیشن
سینمایی
ناسور

نویسنده: کیانوش دلوند

کارگردان: کیانوش دلوند

ژانر: درام تاریخی

سال اکران: ۱۳۹۵

روایت زندگی عبدالله بن حرج جعفری یکی از اهالی کوفه است که از حسین بن علی (ع) دعوت کرده تا به کوفه بیاید و زمانی که می‌شنود سپاه به کوفه نزدیک شده است، از این شهر خارج می‌شود تا با حسین روبرو نشود، اما ناگهان با او روبرو شده و مجبور می‌شود تا دست در به سینه حسین بزند. از سوی دیگر نیز واقعه کربلا بخش اعظمی از داستان «ناسور» را دربر می‌گیرد. داستان درواقع از زمانی آغاز می‌شود پس از نبرد کربلا که قیس بن مالک، عبدالله بن حرج جعفری را به همراه یک نفر از سپاه یزید دستگیر می‌کند و آنان ماجرای خودشان و شیشمالی‌شان را تعریف می‌کنند.

نمایش
خاتون

کارگردان: حسین عالم‌پخش

ژانر: درام تاریخی

بازیگران: علی برجسی، فرهاد بشارتی، امید زندگانی، بهار ارجمند، عطیة غیبشاهی، کیمیا ملاتی، شهرام عبدلی و...

سال اکران: ۱۳۹۵

«خاتون» به وضعیت شام و بازگشت اسرای کربلا و محروبت داستان حضرت رقیه (س) پرداخته است. اثر اثر نمایشی به غفلت مردم و ارتباط نادرست‌شان با اهل بیت عممت و طهارت (ع) پرداخته و دیسسه‌های بنی‌امیه و استقامت بانوی صبر سیدالشهدا (ع) را به تصویر کشیده است. فضای داستانی کار در کنار پیام‌های کربلا و ظلم و جور به اهل بیت (ع)، از نکته‌های این اثر نمایشی است.

سال اکران: ۱۳۹۵